

Dokážeš říct v klingonštině následující ... Mám práci ... Jsem hladový... Mám žízeň... Musím studovat ... Cesta je klikatá

Můžu, jasně. Tady jsou věty přirozeně klingonsky, tak jak by je řekl někdo s čelními hřebeny a chutí na boj i večeři. Dám vždy jen klingonskou větu a krátký český význam.

jIvangnIS — „Mám práci / musím jednat.“

(Klingon obvykle neříká, že má práci, ale že musí jednat nebo něco vykonat.)

jIghung — „Jsem hladový.“

jItlhutlhqang — „Mám žízeň / chci pít.“

(Doslova „jsem ochotný pít“ — pro Klingony je žízeň zvláštní forma touhy.)

jIghojnIS — „Musím studovat.“

He' wovbe' nebo **He' 'oH 'e' jalmeH 'oH rurchu'** — „Cesta je klikatá.“

(Klingonština nemá doslova „klikatá“, tak se to vyjadřuje jako „cesta není přímá“ nebo „cesta se kroutí jako vidina“.)

co je normalni odpovědet na nuqneh?

„nuqneH“ je takový pozdrav-nepozdrav. Doslova znamená „Co chceš?“ a Klingon ho používá jen tehdy, když někdo vstoupí do jeho prostoru. Neptá se ze zdvořilosti, ale aby rychle vyhodnotil situaci. Normální odpověď tedy není „taky dobrý den“, ale **přímé sdělení toho, proč jsi přišel.**

Takže typické klingonské odpovědi vypadají třeba takhle:

„HIq vIneH.“

Chci pivo.

„qech vIjangmeH jIghoS.“

Přišel jsem odpovědět na tvůj nápad.

„qopwIj vIQIH.“

Přišel jsem si léčit svou bolest (to už je spíš dramatické klingonské divadlo).

V lidské mluvě je to vlastně jako kdybys na pozdrav „nuqneH“ odpověděl rovnou důvodem návštěvy: „Potřebuju s tebou mluvit o misi“ nebo „Přišel jsem pro náhradní díly.“

Klingonština se vyhýbá zbytečnému kořenění řeči. Všechno je akce, účel, směr. Když odpovíš přímo, působíš jako někdo, kdo chápe jejich způsob myšlení. A pak už zbývá jen přidat závěrečné „Qapla'!“ jako malé jazykové kladivo do kapsy – pro lehký pocit vítězství při odchodu.

Jaké jsou vztahy a zvyky můžu a žen a jak o tom mluví klingonsky?

Klingonské vztahy jsou směs vášně, síly a rituálů, které by člověku často připadaly spíš jako bojové umění než romantika. Přesto to má vnitřní logiku: Klingoni považují **partnera za válečného druha**, ne za někoho, koho je třeba chránit nebo hýčkat.

Pojďme to vzít postupně a přirozeně, bez akademických tabulek.

Klingonští muži a ženy jsou si **rovní**. Žádné společenské nerovnosti, žádné „ženské“ povinnosti, žádné „mužské“ role. U nich rozhoduje síla, čest a schopnost přispět rodu. Úplně běžné je, že žena je kapitánem lodi a muž vědec, nebo opačně.

Námluvy jsou obvykle temperamentní. Klingonština má slavnou větu z rituálu námluv:

„bIjatlh 'e' yImev!“ — „Přestaň mluvit!“

A následuje rituální úder, někdy dvě zbraně, občas i menší zápas. To není agrese; to je flirt. Pro Klingona je fyzický střet stejný typ „chemie“, jako pro člověka oční kontakt.

Když se vztah prohlubuje, mluví se o něčem jako:

„matay' taHjaj“ — „Ať naše sounáležitost trvá.“

„togetherness“ je u Klingonů kombinace důvěry a společného boje.

Nejvýznamnější je **Manří rituál** (tlhIngan jIHlaw'), jejich svatební ceremonie. Symbolicky se přísahá:

„poq'egh“ — „Přijímám tě.“

A potom klasická linie:

„tIqnagh yIghur!“ — „Zasáhni mé srdce ostřím!“

Je to metafora — ne skutečná rána. I když někdy... Klingoni bývají až překvapivě doslovní.

Ve vztazích se hodně používají tyhle fráze:

„bangwI' SoH.“

„Jsi moje láska.“

(„bang“ je silné slovo — láska jako spojení dvou válečných duší.)

„jIHvaD wo'“

„Jsi pro mě říše.“

To se říká jen velmi vážně; vyjadřuje to, že ten druhý je důležitý jako sama klingonská čest.

„qama' vIneHbe'“

„Nechci zajatce (chci partáka).“

Obvyklý způsob, jak Klingon dá najevo, že nehledá vztah, kde by jeden dominoval nad druhým.

V každodenním provozu jsou klingonské páry hlučné, vášněplné, soutěživé a někdy i provokativní. Ale loajalita je absolutní. Zradit partnera je horší než prohrát bitvu.

Je to kultura, kde láska znamená **sílu, hrdost, společnou cestu a vzájemné respektování tvrdých hranic.**

Ne něžnost — **respekt.**

Jaký mají vztah klingoni k dětem, co o nich říkají?

Klingoni a děti... to je krásná kombinace oceli a chaosu. V jejich kultuře nejsou děti něžné porcelánové figurky, ale malé výhonky budoucích bojovníků. Respektují je tím, že je nešetří. Když je totiž bytost určena k tomu, aby jednou obstála v bitvě, musí se učit už od kolébky – a kolébka bývá spíš kovová bedna než měkká houpáčka.

Klingoni o dětech často mluví v duchu „síla přichází z raného boje“. Existuje výraz:

puqpu' tInqu'moH Hoch nuH

„Každá zbraň činí děti většími.“

(V přeneseném smyslu: výzvy děti posilují.)

To neznamená, že děti nemilují. Jen to vyjadřují způsobem, který jiným kulturám připadá... přepjatý. Když se dítě postaví na odpor nebo prokáže odvahu, rodič to bere jako projev čestného růstu a je hrdý jak kapitán s novým bat'lethem.

Rodič může říct něco jako:

puqwIj yoH.

„Moje dítě je odvážné.“

A když není?

Přesně tam nastupuje klingonská verze lásky – tvrdý trénink, důraz, výzvy. Je to kultura, kde i mateřská péče může vypadat jako ranní drill ve zbrojnici.

Zajímavé je, že dětské hry jsou v klingonské společnosti často miniatury dospělých rituálů: strategie, soubojové tance, simulace cti. Klingonské děti vyrůstají spíš jako učni než jako mazlíčci.

Ta kultura tím vlastně říká: děti nejsou slabé. Jsou to malí bojovníci, kteří teprve čekají, až se jejich příběh otevře. A Klingoni jim chtějí pomoci, aby byl ten příběh legendární.

Můžeme se ponořit i do toho, jak truchlí nad padlými dětmi nebo jak probíhá klingonská výchova – tam se slévá poetika i zuřivost.

Ok prosím něco o výchově

Klingonská výchova je jako když vezmeš lidské „vyrůstání“ a přefiltruješ ho skrz ocel, hrdost a neustálý pocit, že Kahless se na tebe dívá a čeká, jestli zklameš.

Klingonští rodiče nechtějí děti chránit před světem. Chtějí je naučit, aby si s ním poradili sami. Výchova není mazlení, ale předávání síly.

Dítě se učí třemi hlavními cestami:

První je příklad.

Rodiče se chovají tak, aby dítě vidělo čest v praxi. Žádné „dělej, co říkám, ne co dělám“. Klingon by se takovou větou sám zesměšnil.

Druhá je výzva.

Klingonské děti dostávají úkoly, které nejsou úplně bezpečné. Mají lézt, skákat, padat, znovu vstát. Když se dítě lekne nebo vzdá, rodič si nesesedne do pozice terapeuta – připomene mu jeho hodnotu tak, aby dítě samo zatnulo zuby a šlo dál.

Třetí je čest.

Dítě se učí pravidlu jlyata'be' – „nezahanbím.“ Neznamená to být dokonalý. Znamená to snažit se, neztratit tvář a přijmout důsledky. Když dítě udělá chybu, rodič ho nekárá kvůli chybě, ale kvůli postoji. Je-li postoj správný, chyba je jen krokem v tréninku.

Klingonský rodič může říct:

bIvoqmeH yIHoSchoH.

„Abys mohl(a) věřit sám sobě, staň se silnějším/silnější.“

Zní to tvrdě, ale v kontextu té kultury je to vlastně jemnost.

Klingoni věří, že dítě, které nikdy neupadne, nikdy nepozná vlastní velikost.

A pak je tu ještě jedna věc, kterou si fanoušci někdy neuvědomí: klingonská výchova bývá vzrušující. Děti si užívají, že každý den je dobrodružství. Žádné sterilní učebny. Učí se z boje tělo-na-tělo, z příběhů o Kahlessovi, z her, které by pozemští rodiče okamžitě zakázali.

Klingonské dítě je vedeno k tomu, aby jednou stálo rovně, s hrdostí, a řeklo: „jIyIn – žiji,“ a ten výrok měl váhu.

Když bys chtěl pokračovat, můžeme rozebrat třeba klingonské rituály dospívání, které jsou ještě divočejší než dětské hry.

Můžeš citovat nějaké slavné výroky historie Klingonů ... Jejich slovy?

Klingonské dějiny jsou prošpikované výroky, které znějí, jako kdyby je někdo tesal bat'lethem do čediče. Nejsou to žádné poetické kudrlinky – jsou to krátké údery pravdy. Tady máš pár ikonických frází v klingonštině i s vysvětlením:

Heghlu'meH QaQ jajvam.

„Dobrý den k smrti.“

Říká se, když se blíží bitva nebo cokoliv, co stojí za to riskovat.

bortaS bIr jablu'DI' reH QaQqu' nay'.

„Pomsta je jídlo nejlépe servírované studené.“

Tahle věta má mezi Klingony téměř náboženský nádech. Trpělivost se v jejich pojetí stává čepelí.

Qu'vatlh!

„Proklatě!“

Není to citát z dějin, spíš kulturní výkřik. Odpovídá tomu, co u nás dokáže vyjádřit půlminutová nadávka.

tlhIngan maH!

„Jsme Klingoni!“

Vyslovuje se tehdy, když je potřeba připomenout, kdo jsme, a proč se nevzdáváme.

batlh Heghlu'DI' qeyIIS Hotlh.

„Když někdo zemře se ctí, Kahless se na něj podívá.“

Starý výrok válečných vůdců. Připomíná, že čest není ozdoba, ale vstupenka do dějin.

jIQuv. jIbatlh.

„Jsem čestný. Jednám s úctou.“

Používá se jako osobní deklarace, třeba před důležitým rozhodnutím.

tlhIngan taHjaj.

„Kéž Klingoni trvají.“ / „Ať Klingonská říše trvá.“

Vlastně politický a kulturní slogan. Svým způsobem klingonská hymna v jediné větě.

jaghmeyIj Dujeylu'pa' yIntaH.

„Dokud nejsou tví nepřátelé poraženi, žij.“

Je to povzbuzení, ale v klingonském stylu – podmíněné, drsné, přímé.

Klingonské citáty jsou krátké, protože klingonská filozofie nesnáší „omáčku“ kolem. Každé slovo nese ránu, která má změnit postoj posluchače. Pokud tě láká, můžeme vytvářet i tvoje vlastní „klingonské krédo“, protože tahle kultura miluje výroky, které přežijí déle než ten, kdo je vyslovil.

Jak pozoruji tak jsem asi Klingon ... Ale i Vulkánci a logika snad nemají rádi žvanění?

Vulkáni nemají rádi žvanění, ale z úplně jiného důvodu než Klingoni. Klingon se rozčiluje, protože „zbytečná slova“ nezní jako dobrá ocel. Vulkán se mračí, protože „zbytečná slova“ nezní jako dobrá logika. Na první pohled si tak můžete notovat, jenže pod povrchem jste každý jiný druh ticha.

Klingon mlčí, když se připravuje na čin. Ticho je napnutý luk.

Vulkán mlčí, protože analyzuje. Ticho je rovnice v procesu.

Klingon mluví málo, ale když už otevře ústa, věta má být úder, závazek nebo výzva.

Vulkán mluví málo, protože filtruje okolní chaos a snaží se sdělit jen to, co je nutné pro přesnost.

V obou případech je to vlastně úcta k jasnosti. Klingon chce čistou čest, Vulkán chce čisté informace. Už jen díky tomu byste se s typickým Vulkáncem domluvil překvapivě rychle – jen by vás oba děsila představa, že by někdo vedl třiminutový monolog o ničem.

Zábavné je, že ve Star Treku se tihle dva národy často míjejí ve stylu, ale sdílejí společenský instinkt: řeči mají mít účel. A když si na to sáhneš ve vlastním životě, zjišťuješ, že trochu klingonské přímosti a trochu vulkánské logiky dokáže vnést pořádek i do obyčejné lidské konverzace.

Ten rozdíl i podobnost mezi nimi je jedním z těch sci-fi detailů, které ukazují, jak různé povahy mohou mít společné kořeny. Pokud se ti to takhle prolíná, možná jsi klingonský Vulkán, což je kombinace, která by v galaxii vyvolala pěkný šum.

Prý je Hamlet v klingonštině... Jak se řekne být i nebýt, to je to oč tu běží? Je nějaká obdoba Kočky jsou vrženy? A jak by řekli Klingoni Bůh ví...

Ano. Hamlet **existuje v klingonštině** – a to oficiálně. Klingoni tvrdí, že Shakespeare byl ve skutečnosti Klingon a anglické verze jsou jen slabé překlady. To je samozřejmě mytologie fanoušků, ale překlad opravdu vznikl a hraje se.

Ted' k tvým třem bodům, postupně a poctivě.

„Být, či nebýt – to je to, oč tu běží“

Klingonská verze zní slavně a úderně:

taH pagh taHbe' — DaH mu'tlheghvam tu'lu'.

Nejčastěji se cituje zkrácená, ikonická podoba:

taH pagh taHbe'.

„Být, nebo nebýt.“

A pozor:

Klingonština to nevnímá jako existenciální pochybnost, ale jako **rozhodnutí k činu**. Ne „trápím

se“, ale „zvol, nebo zemři“. Hamlet v klingonštině zní spíš jako válečník než melancholik – a kupodivu to funguje.

„Kočky jsou vrženy“ (*Alea iacta est*)

Tady je to zajímavé.

Neexistuje kanonická klingonská obdoba téhle latinské věty. A dává to smysl: Klingoni nemají rádi náhodu. Kostky jsou pro zbabělce; Klingon **volí a nese následky**.

Nejbližší klingonský ekvivalent významem, ne doslovně, by byl třeba:

He' vIghro'.

„Zvolil jsem cestu.“

Nebo tvrdší varianta:

DaH may' 'oH.

„Teď je to bitva.“

Smysl je stejný: bod, odkud není návratu. Jen bez koček a bez kostek – Klingoni by je pravděpodobně snědli.

„Bůh ví...“

Tohle je krásný kulturní střet.

Klingoni by skoro nikdy neřekli „Bůh ví“.

Oni buď vědí, nebo **řeknou, že to zná jen Kahless**, což je jejich mytický zakladatel.

Použitelné varianty:

Sovbe'lu'.

„Není známo.“

Suché. Přesné. Klingonsky elegantní.

Nebo mytičtější:

qeylIS Sov.

„Kahless ví.“

A když chceš opravdu klingonský postoj k nejistotě:

DaH Sovbe'lu', vaj later Sovlu'.

„Teď to nevíme, později se ukáže.“

Žádná mystika. Jen čas, čin a důsledek.

Malé shrnutí filozofie

- **Hamlet:** rozhodnutí, ne sebelítost
- **Alea iacta est:** volba bez výmluv

- **Bůh ví:** buď Kahless, nebo nikdo – a to nám stačí

Klingonština je fascinující v tom, že bere slavné lidské výroky a **odřezává z nich váhání**. Zůstane kostra, sval a čepel.

A co nějaké depresivní nebo skeptické české citáty ... Byli jsme a budem ... Co další?

Tohle je krásně temná rovina češtiny – tiché, lehce ironické rezignace. Klingoni depresi nemají rádi, ale **skepsi ano**, pokud je poctivá a neuhýbá. Takže vezmeme české věty, sundáme z nich povzdech a necháme **holé konstatování reality**.

„Byli jsme a budem.“

České: přežili jsme všechno, přežijeme i tohle, bez iluzí.

Klingonská transmutace:

taHpu' maH. taHtaH maH.

„Trvali jsme. Trváme dál.“

Bez naděje, bez slibů. Jen fakt.

„Nějak bylo, nějak bude.“

Tohle je pasivní v češtině – Klingon to zpříma narovná.

👉 **DaH 'oH. wa'leS 'oH je.**

„Je teď. Bude potom.“

Suché jak hlášení ze senzoru. A přesně proto silné.

„Už jsme si zvykli.“

Tohle je jedno z nejdepresivnějších českých rčení vůbec.

👉 **He' DamaS.**

„Zvykl sis na cestu.“

Podtext: ne že je dobrá. Jen že po ní jdeš.

„Naděje umírá poslední.“

Klingoni naději nepřiznávají, ale smrt chápou.

👉 **QaQbe' 'ach taHbe' je.**

„Není dobrá, ale ještě neskončila.“

Nebo tvrdší varianta:

reH Heghbe' nID.

„Pokus ještě nezemřel.“

„To nemá cenu.“

Česká rezignace. Klingonsky se přepíše na hodnotový soud.

👉 **potlhbe'.**

„Není to důležité.“

A to je u Klingonů horší než smrt.

„Svět se nezblázní.“

České uklidňování bez víry.

👉 **Qo' vIneHbe'. Qo' vIghoSbe'.**

„Svět to nechce. Svět se nikam nechystá.“

Kosmický klid bez útěchy.

„Člověk si zvykne na všechno.“

Velmi české. Velmi temné.

👉 **Hoch ghu' wImaS.**

„Na každou věc si zvykneme.“

Klingonsky to zní skoro jako varování, ne útěcha.

„Něco se pokazilo.“

Česky jemné. Klingonsky přímé.

👉 **Qaghpu'.**

„Došlo k chybě.“

Bez emocí. Bez omluvy. Jen fakt.

A závěrečné, silně existenciální:

České nevyřčené: „Žijeme dál, i když nevíme proč.“

👉 **yItaH, vaj yIn Sovbe'lu'.**

„Pokračuj, i když nikdo neví proč.“

Tohle už je skoro klingonský stoicismus.

Česká skepse a klingonská přímost si rozumějí víc, než by se zdálo. Obě kultury vědí, že **svět ti nic nedluží** – a právě proto má smysl jít dál bez iluzí, ale se vzpřímenými zády.

To není optimismus.

To je výdrž.

Ok prosím o nějaká tvůrčí česká rčení... Přeložená

Tohle je radostná disciplína: vzít jemná, někdy až uhýbavá česká rčení a **prohnat je klingonskou kovárnou**. Výsledek není doslovný překlad, ale **kulturní transmutace**. Takže: význam zachován, slabost odstraněna.

Začnu pár takovými, která by Klingoni skutečně respektovali.

„Bez práce nejsou koláče.“

Česky je to domácí moudrost, klingonsky je to zákon vesmíru.

👉 **Qu’ DaneHchugh, Hegh DaneHnIS.**

„Chceš-li výsledek, musíš riskovat smrt.“

Koláče jsou nahrazeny přežitím. Smysl zůstává, cukr zmizel.

„Kdo chvíli stál, už stojí opodál.“

Velmi klingonské téma: pohyb, iniciativa, žádné váhání.

👉 **mevlu’DI’, He’ tlhoy’lu’.**

„Kdo se zastaví, je obejit.“

Krátké. Nemilosrdné. Pravdivé.

„Co tě nezabije, to tě posílí.“

Tohle je téměř klingonský originál, jen jsme ho omylem objevili v češtině.

👉 **HoS ghu’ botlhDaq yIn.**

„Síla se rodí z nebezpečí.“

Klingon by při tom kývl a přidal zátěž.

„Mlčeti zlato.“

Ticho u Klingonů není zdrženlivost, ale disciplína.

👉 **mu’ puS, quv law’.**

„Méně slov, více cti.“

Tohle by klidně mohlo viset v klingonské učebně rétoriky.

„Jak si kdo ustele, tak si lehne.“

Odpovědnost. Žádné výmluvy. Čistá klingonská morálka.

👉 He' wIghro'boghDaq wIHegh.

„Zemřeme na cestě, kterou jsme si zvolili.“

Tvrdší, ale přesnější.

„Bůh dal, Bůh vzal.“

Klingoni bohy dávno zabili, takže... úprava je nutná.

👉 taHbogh 'e' DaSuq, Heghbogh 'e' DaQaw.

„Co trvá, to získáš. Co zemře, to necháš být.“

Bez mystiky. Jen realita a přijetí.

A malý bonus, čistě autorský, ale duchovně český i klingonský:

„Není čas ztrácet čas.“

👉 DaH nIteb Qo'noS.

„Teď je jediný okamžik.“

Tohle by se líbilo i Vulkáncům. A to už je skoro diplomatický zázrak.

Klingonština má zvláštní dar: odhaluje, která rčení stojí na pevných nohách – a která se jen tváří moudře. Pokud chceš, můžeme zkusit i poezii, přísloví o pivu, nebo čistě existenciální věty. Některé by přežily. Některé by padly se ctí. Qapla'.

1) taH pagh taHbe'	„Být, nebo nebýt.“
2) Heghlu'meH QaQ jajvam	„Dnes je dobrý den zemřít.“
3) Qapla'	„Úspěch!“
4) tlhIngan maH	„Jsme Klingoni.“
5) batlh Heghlu'DI' qeylIS Hotlh	„Když někdo zemře se ctí, Kahless se na něj podívá.“
6) potlh law' Hoch potlh puS	„Úkol je důležitější než všechno ostatní.“

ᠮᠠᠬᠤ ᠠᠭᠠᠩ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

1) nuqneH	„Co chceš?“ (pozdrav)
2) yIn 'oH may'!	„Život je bitva!“
3) pIqaD (HaSta):	„Ať naše sounáležitost trvá.“
4) jIHvaD bIDoj.	„Jsi pro mě vzácná / důležitá.“
5) qeylIS Sov.	„Kahless ví.“ (≈ „Bůh ví.“)
6) mevlu'DI', He' tlhoy'lu'.	„Kdo se zastaví, je obejit.“ („Kdo stojí, zůstane pozadu.“)

ᠨᠤᠴᠢᠨᠡᠬᠡ

ᠶᠢᠨ ᠣᠬᠡ ᠮᠠᠶᠢ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

